

La llegenda pirinenca de Jacint Verdaguer

CANIGÓ 1883

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

simboleditors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

FGC
Ferrocarrils
de la Generalitat
de Catalunya

Diputació de Lleida

IDAPA
Institut d'Investigacions
Arqueològiques, Històriques i
Etnològiques de Catalunya
i de les Illes Balears

MUSEU DE L'ALCORNOC
MIL D'ARA

Xarxa de Museus
d'Història i Monuments
de Catalunya

L'any 2019, la productora **Filmexplora**, en col·laboració amb la **Fundació Jacint Verdaguer**, van posar en marxa un projecte audiovisual al voltant de les excursions del poeta Jacint Verdaguer pel Pirineu durant els estius del 1882 i 1883, i que són l'origen i la inspiració del seu gran poema èpic *Canigó*. La primera entrega va ser la pel·lícula documental *Maleïda 1882*, dirigida per **Albert Naudín**. Ara l'aventura de Verdaguer continua amb *Canigó 1883*, realitzada novament per Naudín. D'aquesta manera es completa el periple del poeta pel Pirineu, inspiració cabdal per a la seva obra i canvi d'etapa en la seva vida personal.

SINOPSI

Anys 1883. Verdaguer, als 38 anys, i acompanyat d'un guia, puja al pic de Balaig, el cim més alt de la muntanya de Canigó. Des de les altures, la inspiració porta el poeta a la gènesi del *Cant Quart* del poema *Canigó*, un viatge pel Pirineu en una carrossa voladora, on Flordeneu, la fada, sedueix el cavaller Gentil. La idea propicia una travessa pels cims més alts del Pirineu, plena de reptes i passatges sorprenents que, anys més tard, ja gran, el poeta rememora tot rellegint la seva obra cabdal, *Canigó*.

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLO
PRODUCCIONS PLORA .COM

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

simboleditors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

FITXA TÈCNICA

Títol: CANIGÓ 1883

Subtítol: La llegenda pirinenca de Jacint Verdaguer

Gènere: Ficció Documental **Durada:** 70' **Any:** 2023 **Idioma V.O:** Català

Estrena: 26 de gener de 2024

Direcció i producció: Albert Naudín

Producció associada: Jordina Boix i Jaume Ciurana

Guió original: Bernat Gasull

Muntatge: Albert Naudín i David Ayllón

Banda sonora: David Gómez

Vestuari: Albert Sangenis

Realització: Pep Soler, Samuel Colomer, David Ayllón i Albert Naudín

Intèrprets: Lluís Soler, Sílvia Bel, Xavier Boada i Santi Pocino

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

símbol
editors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

ALBERT NAUDÍN, DIRECTOR

Director, guionista i productor. Enginyer industrial de formació, Albert Naudín ha tingut sempre una gran passió per la muntanya i l'alpinisme. L'any 2008 funda FilmeXplora Produccions, amb la qual realitza treballs especialitzats en cinema de muntanya que han recollit reconeixements en diversos festivals, participant també en la realització de projectes com els llargmetratges del director i productor francès Gilles Gambino *Las aventuras de Jesús María Cristóbal Pequeño* i *Apokalipstik*, seleccionats al Festival de Sitges.

FILMOGRAFIA

- 2023 *Canigó 1883*
- 2019 *Maleïda 1882*
- 2017 *Bezengi Panorama*
- 2014 *Les muntanyes d'en Jamal*
- 2013 *L'exploració del Borkoldoy*
- 2012 *Directa Lafaille*
- 2011 *KR.2 - La conquesta d'un somni*
- 2010 *Lo Mariola Film*
- 2009 *Piruw 2008*

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

simboleditors

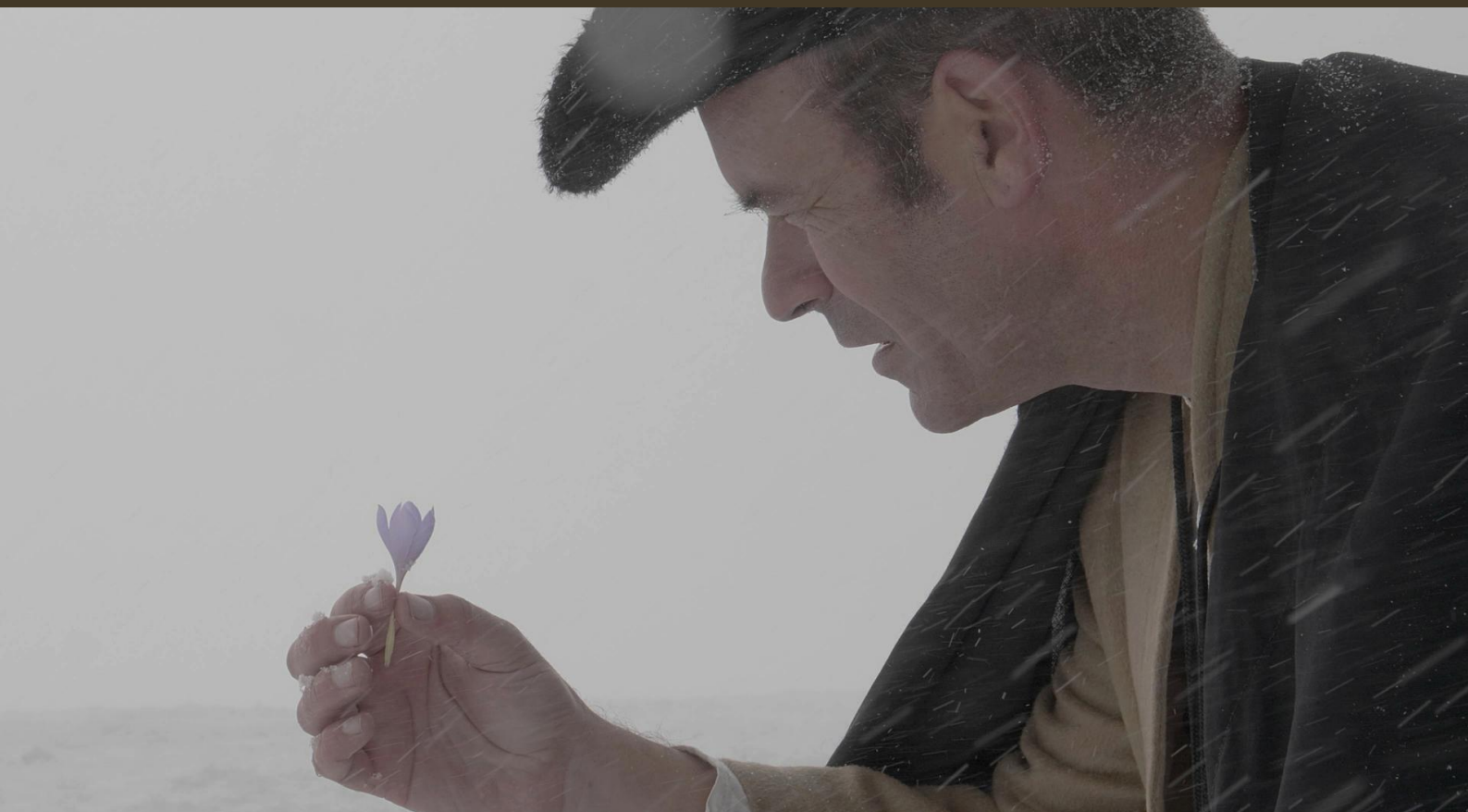
AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

PROTAGONISTES

LLUÍS SOLER. Prolífic actor de cinema, televisió i teatre, interpreta el Jacint Verdaguer de 1901. Soler, apassionat de l'obra de Verdaguer, va portar als escenaris un magnífic espectacle teatral sobre el text del poema èpic. Es torna a posar en la pell del propi poeta per acompanyar l'espectador en aquest viatge llegendari.

SANTI POCINO. És un apassionat activista en defensa de la muntanya. Presideix l'organització Mountain Wilderness Catalunya. Professionalment és integrant del Cos d'Agents Rurals d'Osona i també forma part del Grup de Suport Especials de Muntanya. A *Canigó 1883* entoma, per segon cop, el repte d'interpretar la vessant més aventurera del jove Jacint Verdaguer.

SÍLVIA BEL. L'actriu interpreta al personatge literari de Flordeneu, un personatge femení clau en l'obra de Verdaguer. L'actriu amb una llarga trajectòria tant en el cinema com en el teatre es posa en la pell de la Reina de les Fades per endinsar-nos en el món d'aquests éssers estretament vinculats a l'imaginari pirinenc.

XAVIER BOADA. Amb una llarga trajectòria al teatre, el cinema i la televisió interpreta Jaume Collell, amic íntim de Verdaguer. Collell és un personatge que va ser determinant en el procés creatiu del poema *Canigó*. La correspondència entre Verdaguer i Collell esdevenen un fil narratiu del film .

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

simboleditors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

NOTES DE PRODUCCIÓ

ALBERT NAUDÍN, director

Un llibre, *La Maleïda*, d'en Bernat Gasull, va ser l'inici de tot plegat. Vaig descobrir un veritable pioner del muntanyisme català i em vaig sentir cridat a explicar-ho en imatges. Després vaig conèixer més sobre la vida i obra del poeta, i encara em va captivar més. Si *Maleïda 1882* parlava d'un passatge històric concret, *Canigó 1883* és una pel·lícula que explica moltes més coses de la vida i obra del poeta, i alhora també finalitza una etapa. Atrevir-se amb tot plegat era força aventurat, un repte que calia afrontar amb determinació i decisió, i per això vàrem optar per explicar-ho des de la ficció, on sempre pots arriscar més i jugar amb un cert marge de tolerància.

El rodatge d'aquesta segona pel·lícula va ser realment complicat, després de 2 anys de pandèmia on gairebé només ens permetien filmar escenes d'alta muntanya. L'any 2022 calia consumir gran part del rodatge amb recreacions d'escenes interiors i exteriors, on era necessari un gran nombre de figurants i mitjans. A més, volíem ser força fidels a les localitzacions reals on van esdevenir els fets, i això suposava un gran nombre de desplaçaments i una logística de rodatge complicada que era imprescindible agilitzar per aconseguir el calendari previst.

Al final l'objectiu era clar. Sabem quin és el poder del cinema i la pantalla per generar emocions, sentiments o fins i tot canviar els punts de vista. Per això és una eina molt potent per explicar i popularitzar una mica més el nostre patrimoni cultural amb una mirada més àmplia i actual, i alhora reivindicar la figura d'un dels personatges catalans més il·lustres i transformadors socialment i culturalment parlant que tenim, i que pot servir d'inspiració per a les noves generacions.

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

simboleditors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

BERNAT GASULL, guionista

Quan l'Albert em va plantejar la primera pel·lícula, *Maleïda 1882*, hi havia el suport del llibre que feia uns anys jo havia escrit. Ell anava seleccionant escenes que havia llegit, les que considerava adients, em demanava que triés fragments de textos de Verdaguer i que relatés, per a cadascuna, una explicació per situar l'espectador. Al final, quan la cosa ja estava ben embardissada, em va demanar: Bernat, ara podries inventar-te un final? Potser va ser la part que més es podria assemblar a un guió. Però el meu primer guió de veres és sens dubte el de la segona pel·lícula, *Canigó 1883*. Vaig rebre l'encàrrec de fer una proposta d'història, de dalt a baix, a partir, és clar, d'uns condicionants. Però allò més inquietant és que jo no havia escrit cap llibre previ sobre aquella travessa i, més enllà d'algunes transcripcions de les llibretes de Verdaguer, i parcials, i d'alguns resums, amb imprecisions, poca cosa hi havia. Calia fer un guió sobre un abisme pregon que calia abans endevinar. Ja em veieu desxifrant manuscrits de Verdaguer a la Biblioteca de Catalunya, cercant personatges, històries, caparrut entre llibres i, sobretot, voltant el Pirineu de cap a cap, resseguint-li les passes, pujant a cims, determinant els llocs que podrien ser més engrescadors, les històries amb més suc...

D'aquí naixeria també un àlbum fotogràfic de localitzacions que permetés ajudar a fer la tria de les escenes i un enfilall d'imatges d'època. S'han descobert coses mentre es feia la recerca, com noves excursions o cims que no sabíem que havia pujat el poeta. En acabar calia construir la història. Compto set guions diferents, amb anars i venirs amb l'Albert, amb canvis a l'encàrrec. Allò que podria semblar un trasbals, acabaria essent una oportunitat, com quan em van confirmar que hi hauria un nou actor, el que faria de Jaume Collell. Vaig intentar de fer un fil conductor amb un nus de tensió des del començament, jugar amb diàlegs en la distància, personatges que es troben plegats en dimensions diferents, posar-hi una mica d'humor, acabar-ho amb imatges i versos cantats del cant IV de *Canigó*, explicar-ho des del 1901 al Montseny...

Lliurat el guió, o el darrer dels guions, vindrien les esmenes, els canvis, els afegits... fets ja per altres mans, sobretot de l'Albert, amb l'objectiu d'acabar-li de donar forma i d'adequar-lo al projecte final. Tot plegat ha estat, malgrat la basarda de la novetat i la solitud de trepitjar terreny desconegut, tota una experiència. Però la feina no s'acabava pas aquí; ara tot just començava el rodatge.

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONSFUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

simboleditors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

JORDINA BOIX, Fundació Jacint Verdaguer

Canigó 1883 culmina el repte de passar a la gran pantalla la gènesi d'un clàssic de la literatura universal, el poema èpic *Canigó* (1886) de Jacint Verdaguer. La història mostra un moment concret de la seva vida, un breu episodi de l'estiu de 1883, però és suficient per narrar la vessant excursionista del poeta i mostrar, juntament amb *Maleïda 1882*, el periple del seu viatge pirinenc i alhora vital. Fent ús del llenguatge cinematogràfic, es mostra la personalitat complexa i apassionada d'un poeta que va marcar el seu temps per admirat i rebel, i esdevé una oportunitat per fer arribar, a nivell català i internacional, la vida i l'obra de Verdaguer al gran públic.

Amb la narració d'aquest estiu de 1883 pel Pirineu es recrea l'impacte que va tenir la muntanya en Verdaguer i es dona fe del valor intangible de la seva obra sobre aquests paisatges pirinencs, tot esdevenint imaginari col·lectiu, i referent de la literatura i la cultura catalanes.

El rigor i la veracitat de la història és fruit del guió original de Bernat Gasull, que es basa en la recerca extensa de les fonts documentals escrites per Verdaguer i es culmina gràcies a l'esforç de recreació història de tot l'equip assessor i de producció. La pel·lícula compta amb el suport de la Casa Museu Verdaguer de Folgueroles, i també la col·laboració de prop d'una vintena de museus catalans, des dels Museus de la Vall d'Aran fins a la Xarxa de Museus d'Història i Monuments de Catalunya.

A partir de les llibretes de viatge i de l'epistolari podem conèixer la personalitat d'un geni de la llengua que, més de 130 anys després, amb total vigència, ens descriu amb intensitat i bellesa una història d'amor fantàstica tot creant un monument a la llengua i al país.

Aquest projecte no hauria estat possible sense l'impuls per micromecenatge la primavera del 2022, que va permetre la implicació de més de 300 persones i entitats. Verdaguer és reivindicat, novament, de manera col·lectiva.

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

simboleditors

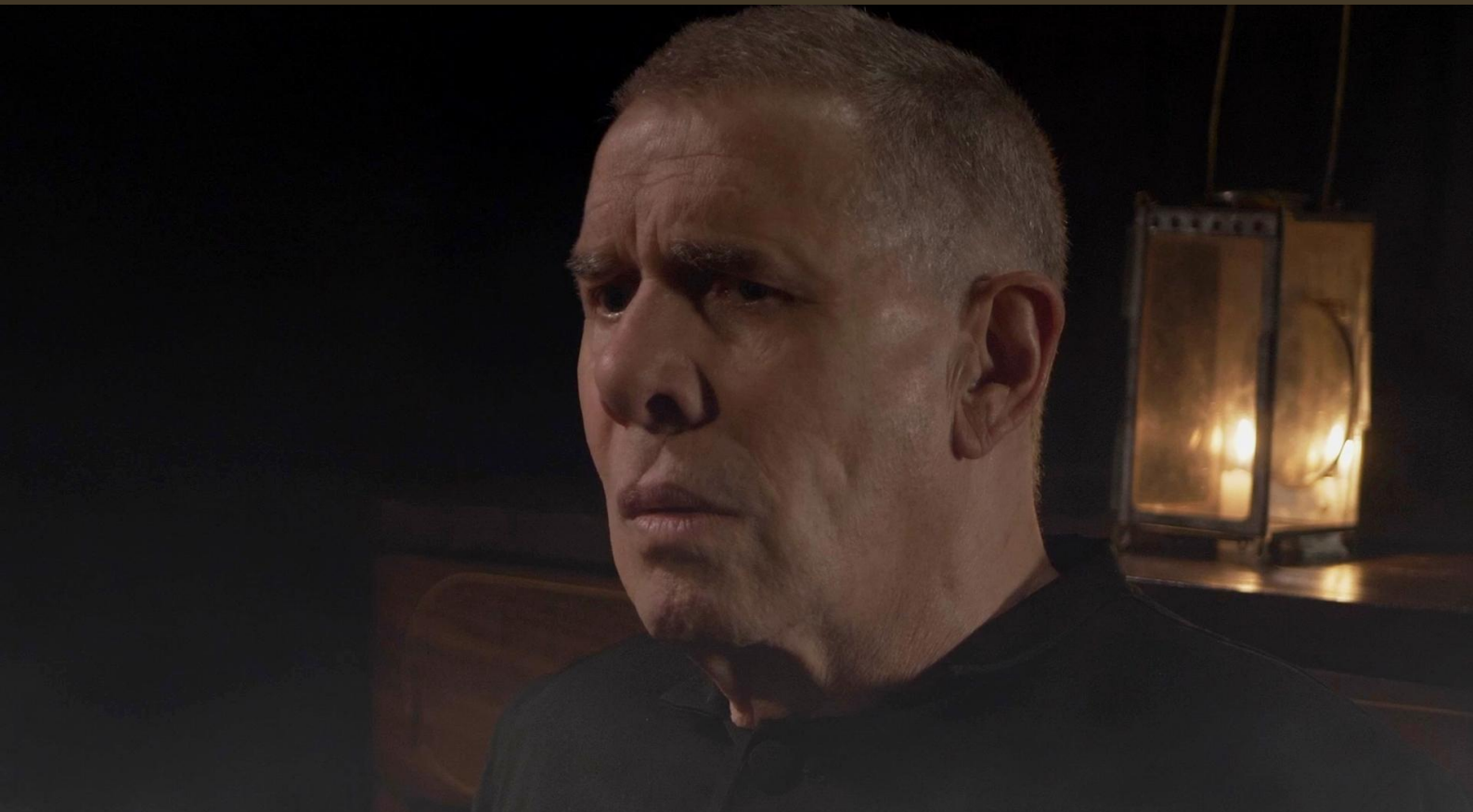
AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

ENTREVISTA A LLUÍS SOLER

La teva relació professional amb Jacint Verdaguer ve d'abans de *Maleïda 1882* i de *Canigó 1883*.

Sí, jo ja havia treballat alguns poemes de Jacint Verdaguer, però la relació de veritat, la seriosa, comença quan porto als escenaris *Canigó*, que es va estrenar al Teatre Nacional de Catalunya l'any 2011. No és el mateix uns recitals poètics que enfrontar-se a un text complet seu com *Canigó*. Per trobar-hi un paral·lelisme, va ser com quan vaig fer *El Comte Arnau* de Josep Maria de Sagarra.

Què té Jacint Verdaguer que, avui en dia, encara ens fascina? Potser aquesta mescla de poeta i aventurer, d'artista i home d'acció, de místic i excursionista?

Jacint Verdaguer és un gran personatge, un univers complex que comença a crear-se a la Plana de Vic, que passa pel Seminari i que es va construint a base de petites coses. La seva vida és inabarcable. I plena de misteris, encara. És una personalitat única. Què va fer durant els seus viatges a Cuba, tan jove? No se sap. El gran actor Vittorio Gassman va dir que la vida és una barreja de talent, voluntat, esforç i sort. I Verdaguer tenia un talent infinit, una tossuderia molt bèstia i la sort d'envoltar-se d'uns companys i companyes com els que va tenir a Folgueroles. No crec que, en aquest 2023, pugui néixer ningú com Verdaguer. I si de veritat encara neixen petits *verdagerets*, de seguida es difumen entre la massa.

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

símbol editors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

Quines diferències hi ha entre el Verdaguer de la primera i de la segona pel·lícula?

La diferència fonamental és la forma. L'Albert Naudín que també té una tossuderia infinita i una capacitat per treballar verdagueriana, va concebre la primera entrega, *Maleïda 1882*, com un documental, i aquesta segona que ara estrenem s'acosta més a la ficció. I si hi ha una tercera part, si això es converteix algun dia en una trilogia, potser ja serà una ficció total. A *Maleïda 1882*, em vaig quedar parat en com l'Albert explicava la cosa ancestral i la terra. I a *Canigó 1883* hi ha una descripció acurada tant dels Pirineus com dels diferents personatges que intervenen en la història que s'explica. L'Albert té un gran talent per al muntatge i pot portar la narració fins allà on ell vol d'una manera prodigiosa. Per això, sempre que puc, m'agrada col·laborar amb ell. Li dic: "Albert, jo estic amb tu. Anem tirant".

Com explicaries què és *Canigó* a les noves generacions, als joves espectadors a qui també va dirigida *Canigó 1883*?

¿Vols dir als nascuts en aquest segle, que poden *escriure* un *Canigó* en un tres i no res, mitjançant la Intel·ligència Artificial? És complicat. *Canigó* és una combinació de diferents tipus de versos, però també és els Pirineus, és un viatge, és caminar... És una obra molt bèstia, de 4.334 versos, fruit del talent d'un poeta irrepètible. Pertany a una altra dimensió. És curiós, perquè, pensant en Jacint Verdaguer i en el seu moment històric, aquell final del segle XIX i principi del XX, no puc evitar reflexionar sobre el futur que ens espera a tots nosaltres. El nostre futur immediat, no d'aquí 50 anys. Estic parlant de tres, sis, nou anys com a màxim: el món tal i com el coneixem ara, avui mateix, haurà canviat tant! No és que estigui en contra de l'evolució, no, però jo, que vaig néixer a Manlleu el 1954, em quedo amb el segle XX.

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

simboleditors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

LA PREMSA HA DIT

“La pel·lícula s’erigeix en una consecució de descàrregues contínues de bellesa natural emergent de l’aigua, la roca i els cims pirinencs, mentre els versos de Canigó t’acaricien l’oïda amb una captivant recitació simultània i una banda sonora encertadíssima”. **Irene Ramírez Pla (Núvol)**

“A partir de fets reals, els autors teixeixen una ficció documental que reivindica la figura d’un capellà contra corrent”. **Rosa M. Bosch (La Vanguardia)**

ESTRENA A CINEMES: 26 de gener de 2024

Festivals 2023: Festival BBVA de Cinema de Muntanya de Torelló

Filmexplora, en col·laboració amb la **Fundació Jacint Verdaguer**, ha tornat a encarregar-se de la producció, enguany amb la producció associada de **Símbol Editors** i la participació de **TV3**. I amb el suport de **Noel**, **Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya**, **Diputació de Lleida**, **IDAPA** Institut de Desenvolupament de l’Alt Pirineu i Aran, **Musèus dera Val d’Aran** i la **Xarxa de Museus d’Història i Monuments de Catalunya**.

UNA PRODUCCIÓ DE:

FILMEXPLORA
PRODUCCIONS

FUNDACIÓ
JACINT
VERDAGUER

símbol
editors

AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

AMB EL SUPORT DE:

